

KONFERENCIA PROGRAM

Szeged, Hódmezővásárhely

2017. október 19.

8:30 Az Élet Menete Alapítvány vagonkiállításának megnyitóünnepsége, egyben a konferencia ünnepélyes megnyitója

Helyszín: Szeged Pályaudvar, 6725 Szeged, Indóház tér 2.

10:00 A konferencia díszvendégeinek beszédei

Aharon Tamir

International March of the Living: The past 30 years

Prof. Máté Tóth András

From theodicy to sociodicy an interpretation on societal transformation in Central and Eastern Europe today

Religious thoughts are not only issues for theology or philosophy of religion but they can be seen as appropriate analytical tools for deeper understanding processes of societal transformations. After the fall of Berlin wall public discussions on Holocaust and other genocides raised in Central and Eastern Europe and they can be interpreted as core element in seeking for new or renewed societal identity. Regarding this never relaxed struggling interpretations of Holocaust and other genocides of the XX. century in our paper we try to introduce the term "sociodicy" in parallelity to the term theodicy taken from religious or philosophical logic. According to our theoretical innovation sociodicy can be interpreted as secularized theodicy. In the first step we give an overview about the use of the term sociodicy in the concepts of some sociological classics: i.g. Durkheim, Weber and Bourdieu. Although they use the term sociodicy but only per tangensem and not central in their sociological concept. In the second step we argue sociodicy in accordance to theodicy handle the central question risen from the experience of genocide: how can one particular society allows this historical tragic. We conclude sociodicy aims to answer the question how is possible to conceptualize one society without excluding opposite forces and interest.

Helyszín: Szegedi Zsidó Hitközség 6722 Szeged, Gutenberg u. 20.

12:00 Fogadás – Szegedi Zsidó Hitközség Díszterem

13:00 Indulás a Szegedi Akadémiai Bizottság épületébe (6720 Szeged, Somogyi u. 7.)

13:30 Szekciók kezdete

Történész 1.

Elnök Dr. habil Simon Attila

Dr. Miklós Péter (SZTE JGYPK Alkalmazott Társadalomismereti és Kisebbségpolitikai Intézet; Emlékpont Múzeum, Hódmezővásárhely)

Katolicizmus, antijudaizmus, antiszemitizmus

Az előadásban a katolikus egyház tanításának és intézményrendszere reprezentánsainak a judaizmushoz való viszonyának teológiai és ekkleziológiai alapjait, valamint annak huszadik századi magyarországi alakzatai kerülnek bemutatásra. A katolicizmus hagyományosan riválisként tekintett – akárcsak a többi vallásra és a nem katolikus keresztény felekezetekre – az izraelita hitre és a zsidóságra. A huszadik századi magyar katolicizmus emblematikus alakjai eltérően vélekedtek a zsidókérdésről. Az előadó Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök, Glattfelder Gyula csanádi főpásztor és Hamvas Endre csanádi püspök – aki 1944 nyarán kijelentette, hogy az antiszemitizmus és a zsidóüldözés a „kereszténységgel össze nem egyeztethető” – zsidóságról alkotott (egymástól merőben eltérő) képét igyekszik rekonstruálni.

Dr. Jakab Attila (Holokauszt Emlékközpont)

„A zsidókérdésről... mindenki tudja, hogy van”. Darányi Kálmán 1937. április 18-i szegedi beszédének sajtóvisszhangja

A numerus clausus törvényt követően a két világháború között a zsidósággal szembeni markáns közéleti változás elindítójának egyértelműen Darányi Kálmán miniszterelnök 1937. áprilisi szegedi beszéde tekinthető. Ebben a beszédben Darányi világosan megfogalmazta, hogy Magyarországon van „zsidókérdés”, „amely fölött nem lehet egyszerűen elsiklani. Nem lehet egyszerűen azt mondani, hogy ez a kérdés nincs, amikor mindenki érzi, hogy van”. A miniszterelnök ezt a kérdést alapvetően egy „gazdasági probléma”-ként fogalmazta meg, amelynek a „magva abban rejlik”, hogy a zsidóság a „magas arányszámát is jóval meghaladóan jutott érvényesülésre a gazdasági életben”. Kimondta, hogy a kérdést meg kell oldani, és hogy azzal a kormány foglalkozni fog. Ezzel a beszéddel gyakorlatilag mintha átszakadt volna egy gát, és ennek a gátszakadásnak a lenyomata jól érzékelhető a korabeli sajtóban.

Az előadás alapvetően arra kíván rámutatni, hogy a korabeli sajtó miképpen használható, mint társadalom- és mentalitástörténeti forrás.

Prof. Dr. Szita Szabolcs (Holokauszt Emlékközpont igazgatója)

Magyar menekültpolitika az Anschluss után

1938 márciusában bekövetkezett az Anschluss, és Ausztria megszűnt önálló államként létezni. Az Anschluszt követően német és osztrák menekültek érkeztek Magyarországra. Az akkori államapparátus szembesült a menekültek kezelésének, elhelyezésének és hivatalos nyilvántartásának problémájával. Az előadás a határvédelemnek, a menekülttáborok felállításának, valamint a magyar hatóságok és a lakosság magatartásának a kérdését járja körül. Értelemszerűen kapcsolódik ehhez a Lengyelország Németország általi megtámadását követő lengyel menekültek problematikája. Végezetül szó lesz a menekültkérdésnek a Magyarországra hadba lépését követő alakulásáról.

Történelem 2.

Elnök Prof. Dr. Szita Szabolcs

Dr. habil Simon Attila, PhD (Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Történelem Tanszék)

Zsidókérdés és antiszemitizmus a felvidéki magyar közéletben a bécsi döntés előtt és után

A magyarországi holokauszt szomorú történetét vizsgálva azt kell látnunk, hogy a visszacsatolt területeken 1944-ben lényegében ugyanaz és ugyanúgy történt, mint az ún. anyaországban. Az azonban már összetettebb kérdés, hogy hogyan viszonyult mindehhez a felvidéki magyar politikai elit. Azért is összetettebb, mert a csehszlovákiai magyar pártok két háború közötti története többé kevésbé mentes volt az antiszemita mozzanatoktól, s a első bécsi döntés utáni retorikájuk sem egyezett az anyaországi pártok retorikájával. Az előadás, amely elsősorban levéltári és sajtóforrások elemzésére épül, arra kíván választ adni, hogy jelen volt-e két háború közötti szlovákiai magyar közéletben az antiszemitizmus, s hogy miben és miért különbözött a felvidéki magyar politikának a témához való hozzáállása a magyarországi politikától.

Fóris Ákos (ELTE BTK Történelmi Intézet doktorandusz)

A M. kir. Honvédség zsidópolitikája a megszállt szovjet területeken

Előadásom célja, hogy bemutassam a Magyar Királyi Honvédség kapcsolatrendszerét a keleti megszállt területeken élő zsidó lakossággal, illetve bekapcsolódását a német megsemmisítő politikába a keleti fronton. Először a Kárpát-csoport és Gyorshadtest zsidópolitikáját mutatom be, mely a későbbi megszállási gyakorlatnál jóval ellentmondásosabb. Miközben a galíciai zsidóságot ellenséges kategóriaként tartották nyilván, a magyar megszálló szervek részt vettek a zsidóellenes intézkedések végrehajtásában, az Einsatzgruppék kivégzései és a pogromok ellen felléptek magyar parancsnokok. A megszállási feladatok ellátása mellett pedig a Kárpát-csoport alakulatainak kiemelt szerepe volt az 1941-es galíciai deportálások lebonyolításában.

Ezt követően a megszálló erők és a 2. hadsereg zsidópolitikáját értékelve a zsidókérdés és a partizánellenes harc összefüggéseit vázolom. A német hadsereg gyakorlatához hasonlóan a magyar haderőnél is a zsidóság elleni fellépés és a partizánellenes hadviselés összefonódott, melyet parancsokkal és példákkal demonstrálva mutatok be. Összegzésképpen a magyar, német és szovjet források alapján próbálom meghatározni a magyar részvétel mértékét és térbeli kiterjedését.

Előadásom utolsó részében – az ÚNKP által támogatott kutatásaim alapján – betekintést engedek abba, hogy a keleti holokauszt kérdése miképp jelenik a megmaradt hadbírói anyagokban.

Dr. Szarka Lajos (Holokauszt Emlékközpont)

Keresztény embermentés a vészorszakokban

Az előadás áttekinti a keresztény egyházak álláspontját a zsidótörvényekkel kapcsolatban, majd magatartásukat a német megszállás után és a nyilas korszakban (Serédi Jusztinián hercegprímás, Ravasz László, Raffay Sándor protestáns püspökök.)

Az embermentésen belül foglalkozik egyes főpapok mentő tevékenységével (Hamvas Endre csanádi püspök, Márton Áron gyulafehérvári püspök, báró Apor Vilmos győri püspök); papok és lelkészek munkásságával (például a katolikus Varga Béla, Köhler Ferenc, Kálló Ferenc, Hummel Kornél; a református Bereczky Albert, Soós Géza, dr. Varga Zsigmond, Victor János; az evangélikus dr. Keken András, Koren Emil, Sréter Ferenc; az adventista Michnay László).

Az egyes személyek mellett az előadás kitér a szerzetes és apácarendek, missziók (jezsuiták, bencések, skót misszió) a keresztény társaságok és egyesületek (Szent Kereszt Egyesület, Jó Pásztor Bizottság, Szociális Testvérek Társasága) embermentő tevékenységére, majd felveti a keresztény egyházak felelősségének a kérdését.

Wéber Péter (SZTE Román Tanszék)

A romániai Holokauszt művészi és irodalmi tanúbizonysága

Még csak kevés idő telt el azóta, hogy Romániában is elfogadott tény lett, hogy a nácibarát Antonescu-rezsim része volt a Holokauszt által okozott emberi, szellemi és anyagi pusztításnak. A Tranzisztriába és a Bug folyón túl deportált romániai zsidók tízezrei, bár tanúi voltak ennek a barbárságnak, közülük sokan, sokaig, csak külföldön tudták és mérték különböző alkotó formában tanúbizonyságot tenni ennek a Holokauszt epizódjának a létezéséről. Nem csak sima tények és vallomások, hanem a lelki megvilágításból adódó művészi és irodalmi érzékiséggel is voltak, akik, ha bizonyos idő eltelté után is, de alkotó munkájuk révén nem hagyták saját és embertársaik szenvedését feledésbe merülni. Előadásom az ő alkotó munkáját igyekszik bemutatni, történéseivel és jellegzeteségeivel.

Élet Menete

Elnök Goldmann Márta

Pécsi Tibor

A holokauszt három nyelve

Az előadás a következő kérdésekre keresi a választ: Milyen nyelveken beszélhetünk a holokausztról? Bemutatja azt, hogy Az Élet Menete Alapítvány hogyan használja a kutatás, az oktatás és az emlékezés nyelvét a soá tragédiájának és tanulságainak minél szélesebb körben való megismertetésében. Milyen projektekkel közvetíti az Alapítvány az egyes nyelveket a holokausztnak? Milyen kihívásokkal kell szembenézni ezek során?

Gulyás Csaba

Holokauszt oktatása a nyíregyházi Bethlen Gimnáziumban

Iskolánkban kiemelt témaként foglalkozunk a holokauszt oktatásával és a zsidóság történetével. Erre a tevékenységre külön szakkör működik. Rendszeresen megemlékezünk a zsidóság ünnepeiről úgy, mint a holokauszttal kapcsolatos nevezetes napokról. Nagyon jó kapcsolatot ápolunk a helyi zsidó hitközséggel, akik gyakran meghívják minket rendezvényeikre. Az évek során a diákjaim segítségével több órányi filmfelvételt készítettünk a nyíregyházi, kiskvárdai, a nyírbátori zsidóság életéről, legfontosabb helyszínekről. Több interjút készítettünk túlélőkkel, helytörténészekkel, keresztény kortársakkal. Tanulóink tárlatvezetőként is rendszeresen bekapcsolódnak országos projektekbe is (pl. Auschwitz album, holokauszt vagon kiállítás). Rendszeresen részt veszünk a HDKE által szervezett rendhagyó történelem órán. Az elmúlt évben tartott foglalkozást iskolánkban a Haver alapítvány, a Wallenberg egyesület. Rendszeresen részt veszünk helyi, illetve országos verseken is, melyen gyakran jól szereplünk. Ezt mutatom be a rendelkezésemre álló időben.

Veress Tamás

Igazgyöngyök, a holokauszt reprezentációja egy hátrányos helyzetű kistérségben

Az előadás első felében az Igazgyöngy Alapítvány munkáját szeretném bemutatni integrációs szempontból. Majd pedig arról szeretnék beszélni, hogy a holokauszt hogyan értelmezhető ebben a társadalmi csoportban. Itt a személyes tapasztalatainkat is szeretném megosztani, ugyanis az előző tanévben az egyik iskolán kívüli foglalkozásunk fő témája a holokauszt volt. Egy holokauszt táncballadát vittünk színpadra a toldi és biharkeresztesi tanítványainkkal, illetve a program folytatásaként részt vettünk egy auschwitz-birkenau-i kiránduláson. A gyerekek mellett a felnőttekkel is rendszeresen megemlékezünk a hazai és nemzetközi holokauszt emléknapokról.

Irodalom

Elnök: Pécsi Tibor

Goldmann Márta

„Babij Jar”- emlékezete, a kelet európai tömegmészárlás metaforája – interdiszciplináris megközelítésben

A holokauszt eddigi legismertebb metaforája „Auschwitz” volt, mely a gázkamrák és a koncentrációs táborok borzalmaira utalt. A témáról szóló diskurzusban azonban mindez idáig nagyon kevés figyelem irányult az „Auschwitz” előtti nagy népirtásokra, melyek 1941-44 között történtek a keleti fronton (Ukrajna, Lengyelország, Balti Államok, Belorusszia, Oroszország stb. térségben.). Patrick Desbois atya vezetésével a Yahad-In-Unum nevű francia csoport 2004-ben elindult ezekre a területekre, hogy a még élő szemtanúkkal interjúkat készíthessen. Céljuk a történetek megismerésén túl az események feltárása volt, hogy többek között lokalizálják a tömegsírokat és megteremtsék a lehetőséget a megemlékezés számára, mielőtt minden feledésbe merül. A holokauszt-oktatásban idáig fehér foltnak számító területről szeretnék beszélni interdiszciplináris megközelítésben. A csoport által készített interjúkon keresztül szeretném bemutatni a szörnyűségek korai művészeti megjelenését. Többek között Jevgenyij Jevtusenko Babij Jar c. versét, melynek hatására Sosztakovics megírta 13. szimfóniáját, valamint a téma legkorábbi filmes megjelenéseit (Mark Donskoy, The Unvanquished, 1945).

Jabloneczay Tímea

A traumatikus múlt női elbeszélései: Rudnóy Teréz és Palotai Boris

A 20. század második felének kulturális és irodalmi emlékezetét meghatározó fókuszpontja a Holokauszt és a rá való emlékezés. A magyarországi Holokauszt emlékezetének és a róla szóló diskurzusnak mára már történeti dimenziója van: újra kell értenünk a rendszerváltásig meglévő tabusításra vonatkozó elképzelést, miért maradtak el a zsidó identitás traumatizálását elbeszélő reprezentációk nyilvános reflexiói, hogyan és miért szorultak ki az irodalmi, filmes kánonból a zsidó és holokauszt témájú művészeti alkotások. A Holokauszt-kutatás egyik speciális területe a tapasztalatok, narratívák gender különbségének vizsgálata: a trauma sajátos reprezentációja jelenik meg azokban a narratívákban, melyek a nők szenvedéstörténetét rögzítették.

Előadásomban két olyan szerzővel és regényeinek közös kontextusban való értelmezési lehetőségét kívánom bemutatni, mely értelmezéssel egyfelől a 60-as évek múltelbeszéléseinek újraolvasásához kapcsolódom, másfelől a traumatizált múlt gender szempontú megjelenítésének elemzéséhez is szeretnék hozzájárulni. A magyar kulturális emlékezetkutatás

számára különös fontosságú lehet Rudnóy Teréz Szabaduló asszonyok (1947, 2011) és Palotai Boris A férfi (1964) című regényeinek és azok kontextusának vizsgálata. A Szabaduló asszonyok szövegét szerzője akár Szép Ernő, vagy Zsolt Béla, a felszabadulás után közvetlenül rögzítette. Hogyan illeszthető Rudnóy regénye a Holokauszt-regények sorába? Milyen eszközei vannak az elbeszélhetetlen elbeszélésére ennek a hangsúlyosan női testtapasztalatot magába foglaló regénynek? A regényt a látószöge is különlegessé teszi: felszabadulás előzményeit és következményeit idézi meg, azokkal a húsba vágó kérdésekkel szembesít, hogy a felszabadulás hozhat-e valódi szabadságot, megbocsátható-e a megbocsáthatatlan; de a regény narratívája a szélsőséges helyzet női testtapasztalatát is hangsúlyosan viszi színre. A felszabadulást követően a családját elvesztő Rudnóy Budapesten Palotai Borisnál talál menedéket. Rudnóy élettragédiája, a koncentrációs táborból hazatérő nő sorsa Palotai A férfi című regényében sajátos reprezentációvá válik. A regény a 60-as, 70-es évek kulturális reprezentációinak, a traumatikus múltra vonatkozó szövegek sorába illeszkedik: a Holokauszt következményeit helyezi a traumatikus emlékezet működésének a középpontjába, a túlélő felejtésre való képtelenségét, az újrakezdés lehetetlenségét. A traumatikus múlt, a Holokauszt magyarországi eseményének irodalmi reprezentációja hangsúlyosan női perspektívából történik. Előadásom a két regény és kontextusának intratextuális és extratextuális vonatkozásait vizsgálja; a Holokauszt traumatikus esemény reprezentációjának és emlékezetének eddig kevésbé foglalkozott területét érinti.

Kelemen Zoltán

Második eljövétel (Német történelmi recepció Timur Vermes „Er ist wieder da” című regényében)

2011 augusztus 30-án Adolf Hitler felébred. Mindez 2012-ben, a magyar származású Timur Vermes által teremtett világban történik. Fikcióról van szó, csakhogy ez a fikció zavarba ejtően sok ponton mutat társadalmi-politikai egyezést azzal az Európai Uniót közzé található Német Szövetségi Köztársasággal, mely a valóság mindennapjaiban létezik. A központi kérdés: mit kezdenek egykori Führerükkel az új évezred németei, akik politikai korrektségből, műltfeldolgozásból, alternatív történelemszemléletek közvetlen gyakorlásából immár az egész Uniónak adhatnának leckét. Az olvasó számára elsősorban az válik világossá, hogy a 21. század németei alig valamiben különböznek például a lutheri reformáció idejének, vagy a harmincéves háborút követő hosszú időknél a németeitől. Hitler egyes szám első személyben számol be feltámadásáról, mindennapjairól és főként tapasztalatairól Németországban, melyek ezredfordulós gyorsasággal és kíméletlenséggel rohanják le a diktátort, aki így nem ritkán az esendő kisember humoros pozíciójába kerül, s csak azért kerülheti el az olvasó a vele való azonosulást, mert monomániájába bezárva, mindent képes megmagyarázni másoknak és magának. A szövegközpontú előadás többek között Aleida Assmann emlékezetkulturális elmélete és Földényi F. László németiség reprezentációja felől hozza vitahelyzetbe a regényt, melynek kapcsán a német holokauszt recepció sikereiről és kudarcairól elmélkedik.

Szőke Dávid

‘Világunk Hitler után’: A háború utáni angol regény etikai kérdései

Jelen dolgozat célja a második világháború és a holokauszt etikai kérdéskörét a háború utáni angol irodalom kontextusában vizsgálni. A háborút követő években egyre nagyobb számban jelentek meg a hitleri terror okozta traumát és a háborút követő talajvesztettséget központi témaként tárgyaló angol irodalmi művek. Ezen alkotások ihletői nagyrészt azok a közép-európai menekültek és túlélők voltak, akik a hazájuktól elszakadva, identitásukat megőrizve, ugyanakkor az idegen társadalmi és politikai közegbe beilleszkedni kénytelen, megélt tapasztalataik és kisebbségi kultúrájuk által új szintet vittek az 1945 utáni angol értelmiségi életbe. E közép-európai értelmiségiek által vetődik fel első ízben a probléma, amely szerint a száműzetés együtt járt a gyökértelenség, a szenvedés az identitás elvesztésének élményével, s ezzel együtt a kérdés, hogy mennyiben adaptálható egy közép-európai kultúrát és népcsoportot érintő történelmi tragédia egy teljességgel eltérő kultúrában és társadalomban. Ennek megfelelően a dolgozat választ keres a kérdésre, hogy a holokauszt mint közép-európai tapasztalat miként ültethető át egy nyugati értelmiségi közegbe? Milyen hatással bírtak a morál holokauszt által átformált megközelítései a háború utáni angol regényre? Milyen mértékben tekinthető a holokauszt fordulópontnak a nyugati modernista tradíció és a posztmodernizmus között? E kérdések tárgyalásához a dolgozat használni kívánja a negyvenes és ötvenes években alkotó angol írógeneráció (többek között Ivy Compton-Burnett, John Osborne, Samuel Beckett, Iris Murdoch és Muriel Spark) műveit, valamint azon közép-európai szerzők (Elias és Veza Canetti, H.G. Adler, Franz Baermann Steiner), akik írásaik és megélt tapasztalataik által hatást gyakoroltak a háború utáni angol irodalomra. A dolgozat egyúttal csatlakozni kíván a holokauszt- és traumaelméletekhez, valamint a náci genocídium által inspirált angol és amerikai irodalom legújabb megközelítéseihez.

16:00 Szekciók vége, indulás Hódmezővásárhelyre
(6800 Hódmezővásárhely, Andrássy utca 34.)

17:00 Hódmezővásárhely Emlékpont

Utak és problémák

Fejezetek a magyar zsidóság múltjából

Helyszín: az Emlékpont konferenciaterme

Megnyitó

Dr. Erdélyi Miklós elnök, Hódmezővásárhelyi Zsidó Hitközség

Dr. Miklós Péter intézményvezető, Emlékpont

Pap Eliza történész (Kiskunmajsa)

Az újpesti zsidóság reménytelen küzdelme a német megszállástól a deportálásig

Újpest XIX. századi alapításától a zsidók jelentős szerepet töltek be a város életében, ipartelepei zömmel zsidó alapításúak. Már a XIX. század első felében „zsidó gyarmatként” tartották számon, 1920-ra Újpest lett az ország második legjelentősebb iparvárosa. Előadásom az újpesti zsidóság vézskorszakára fókuszál, egész pontosan az ország német megszállásától a helyi zsidó közösség deportálásáig követi az eseményeket. Az újpesti zsidók XX. századi történetéről adott rövid történeti bevezetést követően részletesen elemzem az őket ért jogfosztás folyamatait, és az erre adott reakciókat/ellenreakciókat a zsidó és keresztény lakosság részéről egyaránt. Ezen fontos részletek megvilágításához elsősorban levéltári forrásokat – Újpest megyei jogú város polgármesterének iratai - és a korabeli helyi írott sajtó ide vonatkozó forrásanyagát használom fel. Az előadás legfontosabb kérdésköre a városvezetés – képviselőtestület, polgármester - és a lakosság reakciói, az, hogy mit tettek, mit nem tettek vagy éppen mit tehettek volna a helyi zsidók mentése érdekében. Ezeknek a súlyos kérdéseknek a „tisztázásához” a fennmaradt DEGOB jegyzőkönyveket, visszaemlékezéseket és levéltári forrásokat fogom segítségül hívni.

Dr. Czingel Szilvia PhD kulturális antropológus (Centropa Alapítvány, Budapest)

„Szerelmem papírpapírpilótán” Zsidó élettörténetek az első világháború idején

A „Szerelmem papírpapírpilótán” című előadás családtörténeteken és régi családi fotókon keresztül mutatja be az Osztrák-Magyar Monarchia területén élt zsidóságnak az első világháborúban betöltött szerepét és életmódját. Sajátos megközelítés móddal az oral history módszerét segítségül véve teszi mindezt. Célja, hogy az első világháború történetének egy olyan szeletét tárja a közönség elé, ami eddig kevésbé kutatott és ismert. Olyan időszakot mutat be, amelyről kevesebb szó esik, ez pedig az első világháború idején. A témaválasztás azért is rendhagyó, mert a világháborús történeteket a katonák családjának, szerelmeinek és magánéletüknek megismertetésén keresztül mutatja be a korszakot és egyúttal a zsidóságot is.

Urbancsok Zsolt főlevéltáros (Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltár Makói Levéltára)

A makói zsidóság tárgyi kultúrája a tizenkilencedik század közepén

A makói levéltár különleges forráscsoportot őriz: az 1830-as, 1840-es évekből megmaradt zsidó móringleveleket. A menyasszonyok hozományát nem csak összegszerűen, hanem tételesen is felsoroló dokumentumok különleges forrásértékkel bírnak, és több szempontú (kulturális antropológiai, társadalom- és ipartörténeti, stb.) elemzésre adnak lehetőséget. Emellett bepillantást engednek egy mezőváros polgárosodó zsidóságának mindennapjaiba is.

Dr. Vanderstein Noémi PhD tanár, a zsidó vallástudományok doktora (Hódmezővásárhely) **Zsidó elemi népiskola Hódmezővásárhelyen. Visszaemlékezések több mint hetven év távlatából**

A zsidóság betelepülésével egyidőben létrejött a zsidó elemi népiskola Hódmezővásárhelyen, ahol – a több mint másfél évszázados működés alatt – gyermekek százai tanulták a zsidóság alapjait mellett, a magyar nyelvtant, irodalmat és történelmet is. Az intézmény bezárására 1948-ban került sor. Ma még közöttünk van az az utolsó generáció, aki ültetett a népiskola padjaiban. Előadásomban néhány visszaemlékezésből szemezgetek, és megelevenítem a Holokauszt utáni időszak zsidó elemi oktatását Hódmezővásárhelyen, különös figyelmet fordítva a napköziotthonos nevelésnek.

Szerelmem papírpapírpilótán.

Zsidó élettörténetek az első világháború idején

Kiállítás megnyitó

Helyszín: az Emlékpont galériája

Megnyitja: **Dr. Czingel Szilvia** PhD kulturális antropológus, a tárlat kurátora

19:00 Fogadás

21:00 Konferencia vége

